

Përalla Shqiptare

Албанские сказки

Адаптировал Вадим Грушевский

Метод чтения Ильи Франка

www.franklang.ru

Gomari, qeni, macja dhe gjeli

Осёл, собака, кошка и петух

Na ishte një herë një fshatar (/жил-/был однажды: «один раз» один крестьянин; *jam* — *быть; находится*) që kishte një gomar plak (у которого был осёл старый: «который имел одного осла старого»; *kam* — *иметь*), ishte aq shumë plak (/он/ был настолько /очень/ стар) sa nuk bënte dot asnjë punë (что не мог делать никакой работы; *bëj* — *делать*; *dot* — *не /усилит., после глагола/; не мочь; не уметь*; *asnjë* — *никакой*; *punë /f/* — *работа*).

Prandaj i zoti i gomarit mendoi ta therte (поэтому хозяин осла задумал его зарезать; *mendoj* — *думать*; *ther* — *зарезать*) dhe me lëkurën e tij të bënte një daulle (и из кожи его сделать барабан; *lëkurë /f/* — *кожа; шкура*).

Na ishte një herë një fshatar që kishte një gomar plak, ishte aq shumë plak sa nuk bënte dot asnjë punë.

Prandaj i zoti i gomarit mendoi ta therte dhe me lëkurën e tij të bënte një daulle.

Por gomari e mori vesh një ditë (но осёл об этом догадался: «взял ухо» однажды; *marr vesh* — *понимать*: «*взять ухо*»), dhe kur i zoti nuk ndodhej në shtëpi (и когда хозяина не было дома; *ndodhet* — *находиться*; *ndodh* — *находить*; *shtëpi* /f/ — *дом*), ai doli në rrugë dhe iku (он вышел на улицу и сбежал; *dal* — *выходить*; *rrugë* /f/ — *улица*; *doroga*; *путь*; *ikëj*, *iki* — *уходить*; *убегать*). Pasi eci pak (после того как прошёл немного; *ecëj*, *eci* — *ходить*), në rrugë takoi një qen (на пути встретил собаку; *takoj* — *встретить*) dhe i tha (и ей сказал; *thom*, *them* — *сказать*):

— Pse qenke kaq shumë i mërzhitur (отчего же ты /есть/ такая грустная: «скучающая»; *qenke* — *ты же есть*; *jam* — *быть*)?

Qeni u hodh menjëherë dhe i tha (собака тут же: «вмешалась в разговор» и сказала; *hidhet* — *вмешаться в разговор*; *броситься*):

— Im zot donte të më hidhte në vrimën e qenve (мой хозяин хотел меня бросить в собачью яму; *dua* — *хотеть*; *hedh* — *бросать*; *vrinë* /f/ — *дыра*), por unë ia mbatha nga shtëpia para se ta bente (но я сбежала из дома, прежде чем он это сделает; *ia mbathi* — *дать дёру*) dhe tani nuk di ku te shkoj (и теперь не знаю, куда податься: «пойти»; *di* — *знать*).

Kur qeni mbaroi së foluri (когда собака закончила говорить; *mbaroj* — *кончать*; *flas* — *говорить*; *folur* /n/ — *речь*), gomari u hodh e i tha (осёл тут же: «вмешался» и сказал):

— Eja me mua të dalim nëpër botë (давай со мной пойдём по свету; *eja!* — *иди!*; *приходи!*; *dal* — *выходить*; *nëpër* — *по*; *через*; *сквозь*; *botë* /f/ — *мир*) se nuk do rendohesh (так что не пожалеешь; *rendohet* — *раскаяться*).

Por gomari e mori vesh një ditë, dhe kur i zoti nuk ndodhej në shtëpi, ai doli në rrugë dhe iku. Pasi eci pak, në rrugë takoi një qen dhe i tha:

— Pse qenke kaq shumë i mërzhitur?

Qeni u hodh menjëherë dhe i tha:

— Im zot donte të më hidhte në vrimën e qenve, por unë ia mbatha nga shtëpia para se ta bente dhe tani nuk di ku te shkoj.

Kur qeni mbaroi së foluri, gomari u hodh e i tha:

— Eja me mua të dalim nëpër botë se nuk do pendoresh.

Qenit u bë qejfi (собака обрадовалась: «собаке стало радостно»; *bëhem* — становиться; *qejf /m/* — удовольствие) që ai e ftoi (что он её пригласил; *ftoj* — приглашать) dhe pranoi menjëherë (и согласилась сразу; *pranoj* — принимать), dhe pa humbur kohë nisen udhëtimin (и, не теряя времени, отправились в путь; *humb* — терять; *kohë /f/* — время; *nisem* — отправляться; двигаться; *udhëtim /m/* — путешествие). Nuk kaloi shumë kohë (не прошло много времени; *kaloj* — проходить) dhe takuan një mace (и встретили /они одну/ кошку; *takoj* — встретить) që po rrinte afër një gardhi (которая сидела у забора; *rri* — сидеть; жить; стоять /на ногах/). Gomari e pyeti (осёл её спросил; *pyes* — спрашивать):
— Po ti mace (эй ты, кошка), çfare po ben aty (что делаешь там)?

Dhe macja iu përgjigj (а кошка ответила; *përgjigjet* — отвечать):

— Im zot pa (мой хозяин увидел; *shoh* — видеть) që unë nuk po kapja më minj (что я не ловлю больше мышей; *kap* — ловить; *mi /m/* — мышь) dhe për këtë donte të më fuste në një thes (и поэтому хотел меня посадить в мешок; *dua* — хотеть; *fus* — класть; *thes /m/* — мешок) e të më hidhte në lumë (и меня выбросить в реку), prandaj ika nga shtëpia (поэтому я сбежала из дома).

Gomari e dëgjoi deri në fund (осёл дослушал до конца /её историю/; *dëgjoi* — слушать) dhe i tha (и сказал ей):

— Eja me ne (идём с нами) dhe që tani e tutje (и отныне) nuk do kesh me frikë (не будет у тебя страха) se s'ka për të bërë njeri keq (что кто-то тебя обидит; *s'ka* — не имеется; *bëj* — делать; *njeri /m/* — человек; *keq* — злой; скверный).

Qenit u bë qejfi që ai e ftoi dhe pranoi menjëherë, dhe pa humbur kohë nisen udhëtimin. Nuk kaloi shumë kohë dhe takuan një mace që po rrinte afër një gardhi. Gomari e pyeti:

— Po ti mace, çfare po ben aty?

Dhe macja iu përgjigj:

— Im zot pa që unë nuk po kapja më minj dhe për këtë donte të më fuste në një thes e të më hidhte në lumë, prandaj ika nga shtëpia.

Gomari e dëgjoi deri në fund dhe i tha:

— Eja me ne dhe që tani e tutje nuk do kesh me frikë se s'ka për të bërë njeri keq.

Macja pranoi (кошка согласилась) dhe të tre bashke (и троица: «трое вместе»), gomari, qeni dhe macja filluan rrugën e gjatë (осёл, собака и кошка начали = отправились в путь долгий; *filloj* — начинать; *gjatë* — длинный; долгий). Por rrugës (но по пути), në majë të një pemë (на верхушке дерева), ata panë gjelin (они увидели петуха; *shoh* — видеть; *gjel/m/* — петух) që kishte hipur (который взлетел туда: «имел поднявшимся»; *hip/i/* — подняться; забраться) dhe po këndonte (и кукарекал; *këndoj* — неть).

Gomari (осёл), si më i madhi që ishte (поскольку самым старшим был; *madh* — большой), i foli (заговорил с ним) e i tha (и сказал ему):

— Pse ke hipur aq shumë lartë o gjel (почему ты поднялся так высоко, петушок)?

Dhe gjeli i ktheu përgjigje (а петух ему ответил: «вернул ответ»; *kthej* — возвращать):

— Im zot më pa që isha shëndoshur mirë (мой хозяин увидел, что я стал: «был» жирным; *shëndoshur* — укреплённый; вылеченный; здоровый; /зд./ жирный; *shëndosh* — излечивать; укреплять; *mirë* — хороший; хорошо) dhe donte të më këpuste kokën (и хотел мне отрубить голову; *këput* — оторвать; *kokë /f/* — голова) e të më hante të dielën për drekë (и меня съест в воскресенье на обед; *dielë /f/* — воскресенье; *diell /m/* — солнце). Por unë e kuptova (но я это понял; *kuptoj* — понять) dhe menjëherë u largova (и сразу бросился прочь; *largohem* — удаляться; *largoj* — удалять) deri sa arrita këtu më shikoni (пока не добрался сюда, /где/ меня

видите; *arrij* — *достигать*). Tani po rri (теперь сижу) e vras mëndjen (и ломаю голову: «убиваю ум») se çfare do të bëj (что буду делать).

Gomari e degjoi sa e degjoi dhe i tha (осёл послушал-послушал его и сказал):

— Edhe neve i njejti fat si ti na priste (также и нас такая же судьба, как твоя, ожидала; *fat /m/* — *судьба; удача; pres* — *ждать*), prandaj ikëm e ia mbathëm nga shtëpите e zotërve tane (поэтому мы убежали немедля: «пошли и дали дёру» из домов хозяев наших), dhe tani kemi vendosur të dalim nëpër botë (и теперь решили пойти по свету; *vendos* — *решишь*). Nëse do të vish me ne (если хочешь пойти с нами) eja (идём), e nuk do të bëhesh pishman (и не пожалеешь; *bëhem pishman* — *раскаяться*).

Macja pranoi dhe të tre bashke, gomari, qeni dhe macja filluan rrugen e gjate.

Por rruges, në majë të një pemë, ata panë gjelin qe kishte hipur dhe po këndonte.

Gomari, si me i madhi qe ishte, i foli e i tha:

— Pse ke hipur aq shumë lartë o gjel?

Dhe gjeli i ktheu përgjigje:

— Im zot më pa që isha shëndoshur mirë dhe donte te me këpuste kokën e të më hante të dielën për drekë. Por unë e kuptova dhe menjehere u largova deri sa arrita këtu më shikoni. Tani po rri e vras mëndjen se çfare do të bëj.

Gomari e degjoi sa e degjoi dhe i tha:

— Edhe neve i njejti fat si ti na priste, prandaj ikëm e ia mbathëm nga shtëpите e zotërve tane, dhe tani kemi vendosur të dalim nëpër botë. Nëse do të vish me ne eja, e nuk do të bëhesh pishman.

Dhe të katër morën rrugën e gjatë nëpër botë (и четверо отправились: «взяли» в долгий путь по свету). Ecën sa ecën (шли они, шли; *eci* — *идти*) dhe i zuri nata në mes të një pylli (и застали ночь посреди леса; *zë* — *схватывать; захватывать; natë /f/* — *ночь; pyll /m/* — *лес*). Hidhet macja e thotë (тут /вмешивается/ кошка /и/говорит):

— Po tani (а теперь), çfare do të bëjmë (что будем делать)?

Atëherë gomari i tha gjelit (тогда осёл сказал петуху):

— Hip në majë të pemës (поднимись на верхушку дерева) dhe shiko (да погляди) se mos të zë syri pak dritë në ndonjë vend (не видно ли /немного/ света где-нибудь: «в каком-нибудь месте»; *zë syri* — *видеть*; *заметить*: «схватить глаз»; *dritë /f/* — *свет*).

Gjeli hipi në pemë (петух взлетел на дерево) dhe kur arriti në majë (и когда добрался до верхушки) i tha shokëve poshtë (сказал друзьям внизу; *shok /m/* — *друг*; *товарищ*):

— Shoh një qiri jo shumë larg që këtu (вижу свечу не очень далеко отсюда).

Dhe gomari i thotë shokëve (а осёл сказал товарищам):

— Ejani të shkojmë (давайте пойдём /туда/) se ndoshta gjejmë ndonjë që të na japë diçka për të ngrënë (может, найдём что-нибудь /что нам даст немного/ поесть; *ndoshta* — *может быть*; *gjej* — *находить*; *jap* — *давать*; *ha* — *есть*) dhe ndonjë vend për të fjetur (и где-нибудь поспать; *fle* — *спать*).

Dhe te katër morën rrugën e gjatë nëpër botë. Ecën sa ecën dhe i zuri nata në mes të një pylli. Hidhet macja e thotë:

— Po tani, çfare do të bëjmë?

Atëherë gomari i tha gjelit:

— Hip në majë të pemës dhe shiko se mos të zë syri pak dritë në ndonjë vend.

Gjeli hipi në pemë dhe kur arriti në majë i tha shokëve poshtë:

— Shoh një qiri jo shumë larg që këtu.

Dhe gomari i thote shokeve:

— Ejani të shkojmë se ndoshta gjejmë ndonjë që të na japë diçka për të ngrënë dhe ndonjë vend për të fjetur.

U nisen përsëri (отправляются снова) dhe pasi bënë pak rrugë (и после недолгого пути: «после того как сделал немного пути»), arriten të shtëpia (добрались до дома).

Po kur hodhën sytë brenda (но когда они бросили взгляд: «глаза» внутрь) për të parë se çfare kishte (чтобы посмотреть, что /там/ было), ata panë (они увидели) se ishin mbledhur disa kasapë (что собрались: «были собравшимися» /там/ несколько мясников; *mbledh* — *собирать*; *mblidhet* — *собираться*; *kasap /m/*) që po hanin e pinin (которые ели и пили; *ha* — *есть*; *pi* — *пить*) dhe bisedonin gjithë qejf me njeri-tjetrin (и беседовали веселья ради друг с другом; *bisedoj* — *беседовать*). Gomari u kthye nga shokët e tha (осёл повернулся к своим товарищам и сказал): — Do fillojmë të këndojmë të gjithë së bashku (начнём петь все одновременно), se mbase ata trembën (может, они испугаются; *tremb* — *испугаться*) dhe ia mbathin (и пустятся наутёк). Kështu (тогда), të gjitha ato ushqime (вся та еда; *ushqim /m/* — *пища*) që janë në tavolinë (что есть на столе) do na ngelin neve (достанется нам; *ngel* — *оставаться*).

U nisen përsëri dhe pasi bënë pak rrugë, arriten të shtëpia.

Po kur hodhën sytë brenda për të parë se çfare kishte, ata panë se ishin mbledhur disa kasapë që po hanin e pinin dhe bisedonin gjithë qejf me njeri-tjetrin. Gomari u kthye nga shokët e tha:

— Do fillojmë të këndojmë të gjithë së bashku, se mbase ata trembën dhe ia mbathin. Kështu, të gjitha ato ushqime që janë në tavolinë do na ngelin neve.

Atëherë qeni kërceu mbi shpinën e gomarit (тогда собака запрыгнула на спину осла; *kërcej* — *прыгать*), macja sipër qenit (кошка на собаку) dhe gjeli mbi macen (а петух на кошку). Kur gomari e dha shenjën me veshë (когда осёл подал сигнал ушами; *jar* — *давать*), ata nisen të ulërasin e të këndoje të gjithë bashkë me sa fuqi të kishin (они принялись выть и вопить: «петь» все вместе изо всех сил, что у них были; *ulërij* — *вопить*; *vizжат*; *fuqi /f/* — *сила*): gomari pelliste (осёл икать), qeni lehte (собака лаять), macja të mjaullije (кошка мяукать) dhe gjeli të këndoje (а петух кукарекать).

Atëherë qeni kërceu mbi shpinën e gomarit, macja sipër qenit dhe gjeli mbi macen. Kur gomari e dha shenjën me veshë, ata nisen te ulërasin e të këndoje të gjithë bashkë me sa fuqi të kishin: gomari pelliste, qeni lehte, macja të mjaullije dhe gjeli të këndoje.

Kur dëgjuan atë zhurmë (когда услышали этот шум) dhe nuk po kuptonin çfare ishte (и не понимали, что это /было/) dhe nga vinte (и откуда /он/ /происходил/; *vij* — *приходить*), kasapëve i hyri frika (мясники испугались; *hyj* — *входить*; *pronikaty*; *frikë* /f/ — *страх*) dhe ia mbathen (и бросились наутёк) e u shpërndanë nëpër pyll si të çmëndur (и разбежались по лесу, как безумные; *shpërndahem* — *рассеиваться*; *shpërndaj* — *рассеивать*; *çmëndem* — *сходить с ума*).

Pasi panë (увидев) që në shtëpi nuk ngeli këmbë njeriu (что в доме ни осталось никого: «ноги человека»), gomari, qeni, macja dhe gjeli hynë brenda (осёл, собака, кошка и петух вошли внутрь), u ulën në tavolinë (сели за стол; *ulet* — *садиться*) dhe hëngri (и съели) çfare iu desh zemra (что душа пожелала: «хотело сердце»). Dhe pasi u ngopën mirë e mirë (и наевшись до отвала; *ngoret* — *насытиться*), shkuan të flenë (пошли спать).

Gjeli hipi tek trari (петух взлетел на балку), macja u shtri në vatër (кошка растянулась в печи; *shtrihet* — *растянуться*; *shtrij* — *растягивать*; *vatër* /f/ — *очаг*), gomari zuri vend në korridor (осёл нашёл место в прихожей), ndërsa qeni pranë derës (а собака у двери; *ndërsa* — *в то время как*; *derë* /f/ — *дверь*).

Kur dëgjuan atë zhurmë dhe nuk po kuptonin çfare ishte dhe nga vinte, kasapëve i hyri frika dhe ia mbathen e u shpërndane nëpër pyll si të çmëndur.

Pasi panë që në shtëpi nuk ngeli këmbë njeriu, gomari, qeni, macja dhe gjeli hynë brenda, u ulën në tavolinë dhe hëngri çfare iu desh zemra. Dhe pasi u ngopën mirë e mirë, shkuan të flenë.

Gjeli hipi tek trari, macja u shtri në vatër, gomari zuri vend në korridor, ndërsa qeni pranë derës.

Por në mesnatë (но в полночь), njeri nga kasapët (один из мясников) që mbahej si më trimi nga të gjithë (который считался самым смелым из всех; *mbahet* — *считаться*; *trim* — *смелый*), u ngrit në këmbë (поднялся на ноги; *ngrihet* — *подняться*; *ngre* — *поднять*) dhe i tha shokëve (и сказал /своим/ товарищам) që ende dridheshin nga frika (которые ещё дрожали от страха):

— Do të shkoj një herë me vrap të shikoj (пойду /ещё/ раз бегом = сбегаю снова поглядеть) se kush ishin ata (кто были те) që na kanë pushtuar shtëpine (что наш дом заняли; *pushtoj* — *занимать*)!

Por në mesnatë, njeri nga kasapët që mbahej si më trimi nga të gjithë, u ngrit në këmbë dhe i tha shokëve që ende dridheshin nga frika:

— Do të shkoj një herë me vrap të shikoj se kush ishin ata që na kanë pushtuar shtëpine!

Dhe kështu shkoi ngadalë (и вот пошёл /он/ тихонько), dhe pa bërë zhurmë fare (и бесшумно совершенно) arriti të hynte në shtëpi (добрался до дома: «войти в дом»). Por aty ishte një errësirë shumë e madhe (но там было темно, хоть глаз выколи: «темень очень большая») dhe nuk mund të shikoje asgjë (и нельзя было увидеть ни зги: «ничего»), shikonte vetëm dy drita të vogla (видел /он/ только два маленьких огонька; *vogël* — *маленький*) që dukeshin në vatër (что виднелись в печи). Atëherë ai iu afrua (тогда он приблизился; *afrohet* — *приблизиться*; *afroj* — *приближать*) dhe filloi t'i frynte (и начал на них дуть; *fryj* — *дуть*), por macja kur ndjeu (но кошка, когда почувствовала; *ndjej* — *чувствовать*) që po i frynin në sy (что ей дуют: «дули» в глаза), zgjati putrën (вытянула лапу) dhe me të gjithë forcën (и со всей силы; *forcë /f/* — *сила*) e çau në fytyrë (и царапнула его по лицу; *çiterr* — *царапать*).

Kasapi u step mbrapa i tmeruar (мясник отскочил назад в ужасе) dhe po mundohej të dilte nga shtëpia (и попытался выбраться из дома; *mundohet* — *пытаться*), po kur doli në korridor (но когда выбежал в корridor) u përplas me gomarin (столкнулся с ослом; *përplasem* — *столкнуться*; *përplas* — *столкнуть*), i cili i futi

një shkelm të mirë (который дал ему пинка хорошего; *fut* — *вбивать*) dhe e hodhi tek dera (и отбросил к двери), aty u përplas me qenin (там столкнулся с собакой) që i dha një të kafshuar në këmbë (которая укусила его за ногу; *kafshoj* — *кусать*)...
... dhe kur doli në oborr (а когда выбежал во двор) dëgjoji zerin e gjelit (услыхал голос петуха) që këndonte me sa fuqi të kishte “kikirikiii” (который кричал во всю глотку: «со всей силы, что была» «кукареку»).

Dhe kështu shkoi ngadalë, dhe pa bërë zhurmë fare arriti të hynte në shtëpi.

Por aty ishte një errësirë shumë e madhe dhe nuk mund të shikoje asgjë, shikonte vetëm dy drita të vogla që dukeshin në vatër. Atëherë ai iu afrua dhe filloi t’i frynte, por macja kur ndjeu që po i frynin në sy, zgjati putrën dhe me të gjithë forcën e çau në fytyrë.

Kasapi u step mbrapa i tmeruar dhe po mundohej të dilte nga shtëpia, po kur doli në korridor u përplas me gomarin, i cili i futi një shkelm të mirë dhe e hodhi tek dera, aty u përplas me qenin që i dha një të kafshuar në këmbë...

... dhe kur doli në oborr dëgjoji zerin e gjelit që këndonte me sa fuqi të kishte “kikirikiii”.

Kur më në fund arriti të shokët (когда наконец /он/ добрался до /своих/ друзей), ishte i këputur dhe i frikësuar (был он побитый и напуганный). Kasapi i tha shokëve (мясник сказал товарищам):

— Atë shtëpi e kanë pushtuar djajtë (тот дом заняли черти; *djall* /m/ — *дьявол*), prandaj do ishte mirë (поэтому будет лучше) të mos shkelnim me atje (чтобы мы не ходили туда; *shkel* — *ступать*). Po të mos ia kisha mbathur (если б я не убежал) ata do më kishin shqyer menjëherë (они б меня разорвали сразу; *shqyer* — *рваный*)! Dhe që nga ajo ditë (и с того дня), gomari, qeni, macja dhe gjeli (осёл, собака, кошка и петух), u bënë të zotët e shtëpise (стали хозяевами дома) dhe jetuan të gëzuar edhe për shumë vite të tjera (и жили /там/ счастливые ещё много лет в дальнейшем; *jetoj* — *жить*; *gëzuar* — *счастливый*; *vit* /m/ — *год*).

Kur më në fund arriti të shokët, ishte i këputur dhe i frikësuar. Kasapi i tha shokëve:

— Atë shtëpi e kanë pushtuar djajtë, prandaj do ishte mirë të mos shkelnim me atje. Po të mos ia kisha mbathur ata do më kishin shqyer menjëherë!

Dhe që nga ajo ditë, gomari, qeni, macja dhe gjeli, u bënë të zotët e shtëpise dhe jetuan të gëzuar edhe për shumë vite të tjera.

Здесь только небольшой фрагмент книги.

Полный текст книги Вы можете приобрести на сайте <http://www.franklang.ru> в разделе «Тексты на албанском языке, адаптированные по методу чтения

Ильи Франка»

